

Po visokih Alpah in nizki Lombardiji.

Janko Mlakar.

(Dalje.)

Po obedu sem se takoj zaril v posteljo in kmalu zaspal. Žal, da ne za dolgo. Bilo je krog polnoči, ko me zbudi glasno škripanje španske stene. Ko odprem oči, zagledam pred seboj čokatega moža s prižgano svečo v roki.

»Kako se predrznete zasesti mojo sobo?« zareži nad menoj Nemški in mi posveti pod nos.

Jaz v prvem hipu nisem vedel drugega početi, kakor da sem se nemo čudil tej nesramnosti. To ga je spravilo v še večjo jezo.

»Glutzen Sie mich nicht so dumm an«, kričal je, »und schauen Sie, daß sie aus meinem Bett herauskommen, sonst schmeiße ich Sie hinaus!«

Te prijazne besede so me popolnoma »zbrihtale«. Mož je bil očividno pijan. »Najbolje bo«, sem si mislil, »če se delam, kakor da ga ne razumem.« Pogledam ga prav neumno, kakor zna moj prijatelj Aljaž, kadar hoče koga potegniti, in pravim: »Niks dajc! Parlo italiano.«

»Kaj se brigam jaz zato, kakšen jezik govorite; poberite se iz sobe, sicer . . .«

Naprej pa mož ni prišel. Kajti jaz sem se malo iztegnil iz postelje in mu upihnil — luč. V temi se pa moj nočni vasovalec ni čutil kaj varnega.

»Wart', du wälscher Wiedehopf, ich hol' den Direktor.« Tako mi je obljubil in odšel. Mimogrede je pa še butnil v špansko steno, da je padla z glasnim ropotom na tla.

»Buona notte, signore, dormi bene!« zakličem še za njim, potem pa zlezem iz postelje in se zopet zabarikadujem. Pri tem opraviu sem pa nekaj vrgel na tla, in ko tisto stvar poberem, ni bila ne

cepin in ne nahrbtnik, ampak kratka zakrivljena palica. Takoj se me polasti huda slutnja: »Kaj, ko bi bil jaz res zašel v tujo posteljo?«

Urno prižgem svečo in res zagledam v kotu tuj nahrbtnik, zastonj se pa oziram po svojem in po cepinu. Torej je bil mož v pravici, jaz pa v zmoti. Moj kot je bil v prvem nadstropju, jaz sem pa zašel v svojem hrepenjenju po višavah v drugo. Kaj naj storim? — Toda tu ni bilo časa premišljevati, kajti sovražnik je bil lahko vsak hip tu. Hitro poravnam posteljo, poberem obleko ter jo pcedim po mostovžu in po stopnicah navzdol.

Bil sem ravno pri vhodu v svoj brlog, ko zaslišim iz pritličja razburjene in pomirjevalne glasove. Španska stena je bila še odmaknjena in tudi dihanja ali smrčanja nisem slišal. To je bilo znamenje, da je bil kot še prazen. V naslednjem trenutku je bil vhod že zatvorjen, jaz pa pod odejo. Takoj potem sem slišal, kako je prišlo po stopnicah par težkih črevljev in zraven pridrsalo par copat. V črevljih je tičal najemnik kota št. 2., v copatah pa — kakor sem izvedel drugo jutro — vratar. Oba para sta se podala v drugo nadstropje. Nato sem začutil nad seboj težke korake, copate so zopet pridrsale po stopnicah, oddrsale v pritličje in kmalu je hotél objel blažen mir. Vkljub temu sem zadremal šele krog ene po polnoči.

Po Tiefengletscherju blodim sem ter tja in iščem pota na — Bätzberg. Naenkrat stojim pred veliko ledeno votlino. Iz nje se privali krilat zmaj in zagrmí nad menoj: »Dobrodošel! Le semkaj, da te snem!«

»Oprostite, zmajeva visokost, jaz ne utegnem, ker moram v Milan na razstavo,« se izgovarjam ponižno.

»To so prazni izgovori. Takoj mi skoči v žrelo, samo tisto predpotopno klofeto prej odloži, ker tako slabih reči moj želodec ne prebavi.« Tako je zagodrnjal kralj ledenikov in gora ter zazijal, da se mu je videlo prav v želodec.

V tej stiski se ozrem naokrog, če bi našel kak prostor, kamor bi mogel zmaju ubežati. Tu zagledam nekaj metrov od sebe široko razpoko z napisom: »Sto metrov globoka razpoka. Vstop dovoljen samo veleturistom.« Kakor bi trenil, zadegam klofeto zmaju v gobec, sam pa izginem v razpoki. Do dna pa nisem prišel, ker sem se preje zbudil.

Bil sem pa še ves poten od samega strahu. »To imaš od svojih bližnjic in tistega pogovora v obednici!« Tako sem se jezil in si prizadeval nazaj zaspati. Naenkrat mi pa postane še topleje.

Spomnil sem se namreč, da sem klobuk najbrže v kotu št. 2 pozabil. Urno prižgem luč in pogledam, kaj sem prinesel s seboj. In res, klobuka ni bilo nikjer.

»O ti preklicana predpotopna klofeta, sedaj bom imel zavoljo tebe še sitnosti!« sem vzkliknil ter premišljeval, kako bi prišel do nje. Toda kaj sem si hotel dolgo beliti glavo! Ponjo je bilo treba iti; druge pomoči ni bilo, ako se nisem hotel izdati, da sem ponoči poskušal več postelj.

Podam se zopet na potovanje, pa ne v Milan na razstavo, ampak v drugo nadstropje, v kot št. 2. Ko pridem po stopnicah na hodnik, zaslišim glasno smrčanje. Takoj spoznam, da bo delo lahko. Španska stena je bila toliko odmaknjena, da bi se bila lahko skozi splazila dva taka, kakor sem jaz. Spustim se na vse štiri na tla in posvetim v brlog, ki se je kar tresel, tako je smrčalo tisto, kar je bilo v postelji. Precej časa sem napenjal oči, preden sem zagledal klobuk. Ležal je precej skrito na tleh med posteljo in stolom, ki je takrat opravljal službo umivalnika. Najprej upihnem luč, potem se pa splazim previdno k postelji in takoj nato sem imel klofeto v roki. Potem se pomaknem tiho nazaj in čez dobro minuto sem bil s svojim zakladom na varnem.

Ker je bila ura šele tri, sem skušal nazaj zaspati, a ni šlo. Tako sem prečul ostalo noč do dne. Ko sem zaslišal, da se je v pritličju pričelo življenje, odbasal sem jo kmalu doli. V obednici me je že čakal za peto uro naročeni zajutrak, ki mi je vkljub slabo prespani noči dobro teknil. Po zajutрку sem se takoj odpravil, ker sem hotel priti še do noči na Riederalp, kamor je iz Gletscha z Eggishornom vred dobrih štirinajst ur hoda.

Samó toliko sem se še mimogrede zamudil, da sem vprašal vratarja, če mu je morda kaj znano, kdo je ponoči strašil po hotelu.

»O, nič posebnega ni bilo. Neki gospod je z dvema tovarišema pozno v noč praznoval svoj rojstni dan. Šele krog ene ure so se odpravili spat. Dotični gospod pa ni našel svoje sobe in se je prijezil nazaj, češ, da neki Lah leži v njegovi postelji in da noče ven. Zahteval je od mene, naj ga grem ven metat. Ko pa prideva v sobo, ni bilo nikogar notri. Gospod je gotovo pregloboko v kozarec pogledal in je zato preveč videl, ali je pa zašel v kako tujo sobo.«

Jaz sem vzel to poročilo hvaležno na znanje. Priznati pa moram, da sem imel v hotelu du Glacier du Rhone prav zabavno noč.

(Dalje prihodnjič.)

Marmolata. (3344 m.)

H. Cilenšek in Fr. Jesih.

(Konec.)

V dobri uri po svojem izstopu iz škrbine zapustimo zadnje železne kljuke ter se še enkrat ozremo v grozno globočino, iz katere smo se dvignili v sinje višave. Krepko stopamo po napetem ledeniku, ki ga krije sveži sneg; zato nam ni treba navezati derez. Še pred deveto uro stopimo na ponosni vrh Marmolate (3344 m), ki je ves pokrit s snegom in ledom; samo Italijanska triangulacija — lesena piramida — stoji na golih skalah.

Pač zaman bi si prizadeval opisati neizmerni razgled: v neposredni bližini vsestranska globina, nekoliko dalje zelene planine in doline, posejane z večjimi in manjšimi seli in pretkane s srebrnimi trakovi rek in potokov; vmes pa se dvigajo kot nekaki mejniki ostri vrhovi vsakojakih oblik. Vse to je obrobljeno v sinji daljavi od srebrno-svitlih ledenikov Adameljskih, Ortlerjevih, Ötztalskih, Stubajskih, Tuxerskih, Zillertalskih in Turskih Alp, dokler nam ob jasnem dnevu ne obtičijo oči na našem Triglavu in sinji Adriji.

Tako obsežnega razgleda danes sicer nisva imela, toda že bližnji razgled naju je bogato odškodoval za ves trud in napor; prav zadovoljna se vsedeva nekoliko pod vrhom v skalovje, da se okrepcava tudi telesno. Par korakov pod nami je šatorila na skalnati polici večja družba turistov in vodnikov, ki je došla na Marmolato po navadnem potu od Fedaje sem — bili so večinoma Nemci iz »rajha«.

Ob $\frac{1}{2}$ 10. se poslovimo kot zadnji od veličastnega vrha. Skrbno se zopet navežemo na vrv ter stopamo previdno po snežnem grebenu, ki se prav naglo znižuje proti severu; kmalu zavijemo na desno v strme gole stene grebenove, kjer nas čaka zelo zanimivo plezanje. Nekako v sredini skalovja dohitimo turista, ki je bil navezan na dva vodnika. Očividno je silno boječ človek — vkljub prigovarjanju si ne upa na precej zračnem mestu prestaviti svojih trepetajočih nog in rok. Siti čakanja poprosimo, naj se vsaj toliko ognejo, da pridemo mimo. Najtežje je šlo mimo tresočega se turista — tak človek pač ne more imeti v gorah nobenega užitka!

S skal stopimo neposredno na ledenik; v poznem poletju je treba preskočiti odprtino, ki nastane med skalovjem in ledom. Pogled nazaj nudi našim očem veličastno podobo: v mogočnih kaskadah padajo navzdol ledene stene Marmolate di Rocca (3309 m); amfiteatralno se dviga modro-zelenkasti led do 300 m visoko do glavnega vrha, ki smo ga pred kratkim zapustili.

Nadaljnja pot ni kar nič težavna; paziti je treba le na obilne razpoke v ledu. Na levo zagledamo v steni kakih 6 metrov nad ledenikom naravno jamo, ki jo je v letih 1875—1877 priredilo Laško pl. dr. za turiste; takrat se je prišlo v njo naravnost z ledenika. Ker se je treba izogibati širokih nepokritih razpok, je pot vijugasta — ob desni in levi zre grozeče na nas velikansko vsled pritiska od zgoraj nakopičeno ledovje. S strahom pogledaš od strani v to ali ono razpoko; zelenkasto modra barva postaja vedno bolj črna, dokler ti ne zija temna noč iz globočine nasproti; nehoté pospešiš korake, da prideš čim preje iz bližine groznega žrela.

Ves ledenik meri nad 4 kvadratne kilometre; v nasprotju z drugimi ledeniki je spodaj mnogo širši kakor zgoraj; zato ne moremo govoriti o kakem »jeziku« Marmolatinega ledenika.

Po dveurni zložni hoji izgine sneg, ki je doslej pokrival ledenik, in mi stopimo na gladek led. Tu nam dereze prav dobro služijo, a vrvi ne rabimo več. Na stotine potočkov drvi po ledu navzdol; tu in tam vidimo manjše razpoke. Proti koncu postaja led precej strm; treba je previdno stopati navkreber, da vkljub derezam ne zletimo preneglo na prod, ki je nakopičen pod njim (2550 m).

Z zadovoljstvom odložimo pod ledenikom dereze in temna očala, ki jih neobhodno rabiš pri daljši hoji po snežiščih in ledenikih. Tudi je dobro namazati si lice z maščobo, da se ti koža ne vname, sicer pa manj občutljivim kožam zadostuje naravna maščoba, ki se čez noč izpusti iz lica, samo umiti se ne smeš. *Probatum est!*

Po hitrih požirkih mrzle ledeniške vode kar zletimo po s prodom pokritih ploščah navzdol; ob stenah Col de Bousa (2494 m) stopamo naglo po serpentinah v nižavo — še nekaj sto korakov po zelenem pašniku mimo zidane hiše za vodnike — in vstopimo v krasno kočo — ne kočo, ampak palačo — Bamberške sekcije N. A. pl. dr., imenovano Bamberger Haus (2042 m).

To gorsko zavetišče stoji ob zahodni strani sedla Passo di Fedaja (2047 m), odkoder najlepše pregledaš ponosno kraljico Dolomit, snežnobelo Marmolato, in njene sosede. Od vzhoda sem te pozdravlja smeli Civetta; od zapada pa se ti klanjajo divno razriti Rosengarten, Rosszähne in Schlern. Dvonadstropna hiša ima 25 udobnih sob z 48 posteljami, lepo obednico in veliko stekleno verando, ki sloni na visokih s cementom zidanih stebrih. Ker so tla, stropi in znotranje stene zapažene s plutom, so posamezni prostori prijetno topli in suhi ter precej varni pred vpitjem in trdo hojo onih številnih turistov, ki mislijo, da so edina upravičena živa bitja v planinskih kočah.

V prostorni verandi je danes vse polno turistov in turistinj; ravnokar obedujejo v večjih in manjših družbah ob številnih mizah. Vsedeva se kar k prvi mizi pri vhodu na verando. Dozdeva se nama, da sediva v velikomestnem hotelu, ne pa v planinski koči. Pri sosedni mizi sedeč bradat gospod je nekaj časa pazno poslušal najin pogovor; kakor sva že preje izvedela, je bil profesor Bindl iz Bamberga, predsednik Bamberške podružnice N. A. pl. dr. Mož je spoznal, da govoriva Slovanski ter je prijazno dejal: »Hier klingt wohl zum erstenmale die slavische Zunge«.

Ko sva poravnala račun ter primerno nagradila vodnika, sva ob 2. popoldne nastopila pot v Arabbo. Od kočice vodi zaznamovana pot naravnost proti severu; po serpentinah prideva na obširne travnike, ki so posejani z raznovrstnimi planinskimi cvetkami; murk in planink je vse polno, posebno v gornjih strmejših robih zelene planine. Nabirala sva jih tako marljivo, da nisva opazila hudournih oblakov preje, dokler niso v obliki plohe neusmiljeno stresali svojo jezo nad nama. Ko sva bila do dobra premočena, se je njih jeza ohladila in ob vstopu na sedlo Porta Vescovo (2450 m) je že zopet sijalo toplo sonce, a hudourni oblaki so jo potegnili tja proti Langkofelovi skupini.

Še enkrat se ozreva na divno kraljico Dolomitov, ki se kaže od tukaj v vsej svoji krasoti. Ni čuda, da leto za letom raste število njenih obiskovalcev; prepričana sva, da bode odslej še večkrat donel mili Slovenski jezik v divnih teh krajih.

Pot od sedla do Arabbe je jako prijetna — najprej navzdol po zložnih serpentinah, potem po bujno-zelenih pašnikih in travnikih, slednjič po hladnem gozdu — in že sva v lepi veliki vasi Arabba (1600 m). Ura v zvoniku bije šest. Na ledini sredi vasi polegajo Avstrijski vojaki alpinci; tudi topove in konje imajo. V velikem kotlu si kuhajo večerjo. V hotelu »Pri Pošti« pobereva najprej semkaj naslovljene časopise in nahrbtnika. V stanovanje nama nakažejo čedni sobici s skupnim vhodom.

Po dobri večerji si za »likof« po srečno končanih krasnih Dolomitnih turah privoščiva toliko Tirolskega »špecijala«, da sva bila pozno v noč že prav židane volje.

Drugi dan se odpeljeva s poštnim omnibusom čez 1882 m visoko sedlo po Campo Longo v poldrugo uro oddaljeno Corvaro. Tudi tukaj naletiva na vojaštvo s topovi. Po kratkem obedu predsedeva v hotelski omnibus iz Brunecka. Razen naju sedijo še štirje turisti in eden alpinski stostnik v zelo prostornem in jako praktično v tri dele razdeljenem vozu, ki ga krije solidna streha.

Kmalu zavijemo nekoliko na desno v zelo ozko Corvarsko Dolino, ki je bolj podobna soteski nego dolini. Zato ni čuda, da se skoraj vsa sela in posamne hiše nahajajo precej visoko nad cesto, ki ob deročem Gaderskem potoku neprestano pada proti severu. Pod vasjo Stern prestopimo v Gadersko Dolino, ki je tudi polna pravcatih sotesk. Pogostokrat vodi cesta ob navpičnih skalah in silno globokem potoku, onkraj katerega se zopet dvigajo strme pečine. Pod Sv. Lenartom je soteska tako ozka, da so morali za cesto napraviti skalnat predor. V selu Piccolein postojimo kakih 20 minut, da si nekoliko ohladimo hudo žejo v obcestni gostilni.

Šele proti Sv. Lovrencu, ko krenemo na desno v Pustersko Dolino, se svet razširi; cesta postane vodoravna. Od sedla nad Arabbo do semkaj smo se znižali za celih 1080 m.

Ob koncu dolge vožnje sva se skoraj ponesrečila. Ko vozimo pod neobokanim železniškim mostom, pridrdra od zahoda sem vlak. Bobnjenje nad nami splaši konja, da zdvijata naprej; težki voz kar skače in se nagiblje semtertja. Vkljub svarilom skoči tovariš in še dva druga turista z voza; prvi se zaplete z nogo v cepin, da zleti vznak na cesto; hvala Bogu, da je ostal nepoškodovan. Hujše je padel eden izmed onih dveh turistov; obležal je nekaj trenutkov nezavesten na tleh. Ko se je posrečilo vozniku, ustaviti splašena konja, smo onemu pomagali zopet na noge in v voz. Kmalu mu je odleglo, kar smo spoznali na glasnem zabavljanju čez sotrpina, češ, da ga je ta s silo potegnil iz voza, oprimši se v zmedi njegove roke namesto voza. No —, do Brunecka sta se zopet sprijaznila. »Turist se pač ne sme voziti v omnibusu, ampak naj hodi peš po gorah!« takó sva modrovala.

Po dobrem počitku v »Hotelu Bruneck« sva se drugi dan malo pred šestimi vsedla na vlak, da naju spet spravi v milo Slovenijo. V vozu se zapleteva v pogovor s staro Židinjó majhnega, a tem obilnejšega telesa. »Vesta, gospoda«, reče svečano, »jaz delim turiste v tri vrste: prvi hodijo na gore, da občudujejo in uživajo veličastni planinski svet; drugi, da plezajo, kar bi sicer lahko ceneje in bližje imeli doma — saj je stolpov povsod dovolj; in tretji hodijo, da potem lahko renomirajo s svojimi turami, dasi jih dostikrat — niso izvršili«. Ko jo vprašava, če je tudi ona že bila na gorah, se s prav Židovsko nonšalanzo odreže: »Seveda, a jaz hodim samo na prav visoke gore; letos sem bila na Ortlerju!« Smehljaje se spogledava — saj sva takoj spoznala, da spada ta gospa v tretjo vrsto turistov. To starikavo, tolsto in kakor polž počasno babše — pa 3902 m

visoki Ortler! Ko je v Jnnichenu izstopila, sva ji prijazno svetovala, naj dá za naprej Ortlerju slovó ter naj rajši pleza na Tri Zinne. »Lepa hvala za prijazen nasvet!« se ona s smehom odreže; »ta gora je zame prenizka! Sicer adijo, gospoda!«

Adio tud' Vam, Dolomiti Tirolski,
kjer srečne, žal kratke živila sva dni!
Srcé hrepeni spet po zemlji Slovenski —
je tujec — prijatelj, a bratec nam ni!

Finsko, dežela tisoč jezer.

Radivoj Peterlin.

To je polnočna stran; to je kraj tajnostnih, prijetno-strašnih pravljic, starih ko zemlja, pa vedno deviških, svežih; tu govori priroda in molče jo posluša človek. Tako si ti: idilno-prekrasno Finsko. . . .

Nisem prijatelj vožnje v kupeju in tudi nimam preveč denarja, da bi si privoščil tako razkošje na vseh svojih potovanjih; toda to pot sem se peljal z vlakom kakih 2000 vrst do Peterburga in od tam do mesta Viborga na Finskem, ker bi bil rad videl polnočno solnce z gore Aava-Saksa. Ta gora je edino mesto v Evropejski Rusiji, kamor more priti radovednež brez vsake težave, da opazuje — seveda pri lepem vremenu — kralja belega dne, zlato solnce, kadar tu (okrog Janeza Krstnika) ves teden ne zaide.

V Peterburgu so vladale tedaj »bele noči«; ravno o polnoči 6. junija sem pisal na ulici pred »Akademijo lepih umetnosti« na Vasiljevskem Ostrovu (otoku) dnevnik pri svitu večerno-jutranjega mraka in tedaj sem tudi videl poslednjič zvezde na nebu, in šele koncem julija, ko sem se že bližal Kristijaniji, so se zopet pokazale.

V Viborg sem dospel 8. junija ob polu treh zjutraj. Tu v mestu se ne obotavljam dolgo; počakam le, da vzide solnce nad goricami, nato pa odidem ob zalivu naravnost proti severu po cesti, ki vodi k slavnoznanem slapu Imatri. Okolica Viborga je ena najlepših pokrajin na Finskem. Mesto je obdano okrog in okrog z vodo; na jugu mu obmivajo stene morski valovi, z drugih strani ga pa poljublja jezero. Ob jezeru je vse polno vil, sredi livadic in na pobočju goric, ki so do vrha porasle z jelkovimi in smrekovimi gozdi. Lepa

Berebica
(2099 m)

Grintavec
(2344 m)

Vel. Jelenek
(2120 m)

Bovški Grintavec.

Fotogr. Berthold.

cesta se vije ob jezeru vedno dalje po dolini kvišku, zapusti prvo jezero in že se pokaže spredaj med drevjem drugo, potem tretje, četrto in še in še, a okrog njih v ljubki disharmoniji vse polno vil. Po poti me srečavajo Finci, ki se peljejo na svojih dvokolnicah v mesto. Na vsem Finskem ne najdete drugačnih vozov.

Do Imatre je iz Viborga 64 km. Nekako na pol poti se začne cesta strmo vzpenjati kvišku na Mirum-Mäki, menda najvišji prelaz na Finskem. Tu ni daleč naokrog nobene hiše, le gozdovi se raztezajo na široko. Na prelazu sem ob sedmih zvečer. Grem še kakih deset kilometrov daleč navzdol in nočujem kraj gozda v polpodrtem skednju. Meni namreč Finci ne zaupajo preveč, ker imam preobnošene hlače in vrhutega še ogromen nahrbtnik na ramah in težko okovano palico v roki; zato me ne puščajo nikjer k sebi v sobo nočevat in še celo opoldne me gledajo postrani. Jaz se jim seveda tudi preveč ne vsiljujem.

Krajina je skoraj na vsem Finskem enolična: nekaj lesenih včasih rdeče ali rumeno pobarvanih hiš in gospodarskih poslopij, okrog njih nekaj s plotom zavarovanih njiv in pašnikov, tuintam večje ali manjše jezero, potok ali šumeča rečica, potem pa zopet daleč naokrog smrekovi in brezovi gozdi. Vesna je prišla šele zdaj — junija v te kraje. Listno drevje ravnokar zeleni, ob cesti cveto vijolice, na poljih orjejo in sade krompir.

Grem skozi dolg smrekov gozd. Med drevjem je navaljeno vse polno večjih in manjših skal, gosto z mahom pokritih. (Sploh so vsi gozdi na Finskem podobni gozdu v dolini Kamniške Bistrice med Belo in izvirom Bistrice.) Iz daljave prihaja k meni zamolklo bobnjenje. Pospešim korake. Čez dobre pol ure pridem na planoto, kjer je raztresena mala vas, a za vasjo vse polno vil. Še daljše kuka izza smrečja ogromna palača, zidana v mešanem gotičnem slogu; to je hotel Imatra. Ravno opoldne sem na železnem mostu, ki visi nad slapom.

Sicer to ni nikak slap v pravem pomenu besede, ampak le strašni vodeni strmec, derečina. Reka Vuoksa, edini odtok največjega Finskega jezera Saima-Jarvi, v 80 metrov nižje ležeče Ladožko Jezero, si je izdolbla tu v granitnih tleh svojo pot in zdaj drvi čez čeri od obeh strani krepko stiskana strmo navzdol in se peni in rjove kot milijoni levov, tigrov in slonov skupaj.

Dolgo sedim na verandi nad strmcem, zamaknjen v igro prirode, in šele ob sedmih zvečer odidem dalje proti Saimskemu Jezeru. Spim tudi to noč sredi gozda v samotnem skednju. Šum Imatre in prasketanje dežja po škodljivcah me uspavata. Zjutraj ob polupetih

sem v »Penzijonatu Ravha«. Vse še spi in žive duše ni videti, ko grem čez dvorišče; kar planejo name tri ogromne kosmate mrcine, pravi Bernhardinski psi. Jaz sem brž palico skrtil za hrbet, jih prav prijazno ogovoril in se na ta način rešil. Prišli so k meni, mahali z repom in se dali gladiti. Eden me je celo spremljal do pristana ob Saimskem Jezeru. Ob petih pride parnik. Peljem se do mesta Vilmanštranda po jezeru mimo mnogoštevilnih otokov, vseh v zelenju, kar prav čedno kontrastuje z jezersko modrino o lepem vremenu, a kedar je nebo oblačno, z njegovo sivino. Vilmanstrand je prav ljubko mesto, zidano na gori nad jezerom, seveda tudi v zelenju. Od tu pelje vodna cesta, eden največjih prekopov vse Evrope, naravnost v Viborg. Grem ob prekopu navzdol 22 *km* daleč, nato se pa peljem s parnikom notri do Viborga. Seznanil sem se po poti z nekim učiteljem iz Kijeva in ž njim preživim vesel dan v mestu. Pijeva po stari Ruski navadi, voziva se z motorjem po jezeru, obiščeva Ruski samostan za mestom, gréva na goro Patula, vzpneva se na razgledni stolp in občudujeva prekrasno okolico.

Ob petih popoldne se odpelje tovariš v Peterburg, jaz se pa podam peš proti stolici Helsingforsu. Po poti čitam Knuta Ham-suna. Prav zanimivo! Hodim dan in noč, počivam ob potu kraj vasi ali v gozdu, kakor se mi zljubi. V torek, 15. junija zjutraj, sem v mestu Kotki ob Finskem Zalivu, sedem na parnik »Sven Dufva«, vozim se v Finskih šherah med stotinami otokov, ki kar vabijo človeka v svoje tiho naročje, popoldne sem pa že v prekrasni Finski stolici. Mesto ima mnogo parkov. Na Esplanadni Ulici stoji spomenik pesniku Runebergu, na Senatskem Trgu krasni kip Aleksandru I., pri bregu na Esplanadnem Trgu moderen vodnjak. Mnogo monumentalnih stavb, muzeji, deželni zbor, gledišča, vse nas vabi. Helsingfors je sploh imenitno, čisto Evropsko mesto.

Toda dolgo se ne mudim tu, ker moram biti že 20. junija na Aava-Saksi. Drugi dan ob 6. zvečer se odpeljem z vlakom dalje na sever v mesto Torneo na koncu Botniškega Zaliva. Na postaji Bennäs izstopim, da si ogledam 11 *km* daleč ob Botniškem Zalivu ležeče mesto Jakobštat. V tem precej umazanem mestu srečam Češkega popotnega muzikanta, ki me povabi na steklenico piva in mi zaigra na gosli »Hej Slovani«, »Kje dom je moj« in še več drugih Čeških pesmi. V soboto, 19. junija, ob petih popoldne že sedim ob mogočni reki Torneo, ki tvori mejo med Rusijo in Švedskim. S ceste sem čul šum reke in prišel sem semkaj gledat. To je nekaj veličastnega! Granitne skale so stisnile reko od obeh strani in ona

divja in skače vsa razpenjena navzdol. Vsa brzica Matka-Kôski je pol kilometra dolga, no, posebno krasne skoke dela reka prvih dvajset metrov; tu je kakor razpenjeno morje v Dubrovniku ob času »ekvinocija«. Na trati cveto vijolice, širokocvetne kot vrtné mačehé. V daljavi gleda izza hribov glava Aava-Sakse. To noč spim v máli lopi na senu do osmih zjutraj. — Bolj in bolj se bližam zaželjenemu cilju. V vasi Ili-Torneo se seznanim z nadgozdarjem Gustavom Antellom. Pri njem obedujem; nato me spremlja deset kilometrov daleč na Aavo-Sakso, dá mi od paviljona ključ in ob desetih se posloví, želeč mi mnogo sreče na potovanju po Skandinaviji.

Ob polu dvanajstih ponoči 20. junija. Tu pri nas in dalje na jugu pada dež, severna stran pa je jasna. Solnce gre k zapadu. Bliža se že k goram; še eno ped je nad goro. Nebo se zlati, tudi solnce je svetlo zlato, oblaki so bakreno, a dalje na jug rožno nadahli. . . . Solnce žari, žari, a za goro iti se mu ne ljubi. Prav nič ni zaspano, ne vleže se k počitku. Počasi drči nad Švedskimi gorami od zahoda na vzhod. . . . Zdi se mi, da postaja njegova svetloba vedno lepša in silnejša. Reka Torneo v dolini in tam na Švedski strani jezero sta blede-rumeno pobarvana. . . .

Polnoč je! Solnce pa še visi prosto nad gorami! Že se dviga počasi, komaj vidno, višje in višje. Rahli vijoličasti mrak v dolinah se že zopet gubi: In kralj — solnce je premagal čarovnico — noč.

In zdaj že zopet pojo ptički, ko so komaj za trenotek utihnili. Drugi dan popoldne se prepeljem v čolnu na Švedsko stran.

Na Aava-Saks.

Naj Tebi v slavo, krasni Finski kraj,	No, kaj povem Ti, kaj zapojem naj?
Slovenska še se oglasi beseda,	Saj Ti si krasen; ah, tako seveda,
katere čula ni še Tvoja sredi,	o polnoči da solnce na-Te gleda
tisočjezerni podnebesni raj!	in rado bi Te zrlo vekomaj.

Res dobro ve, da je počitka čas —
že jezera mrak tanki v sen zagrinja,
v gozdovih je utihnil ptice glas —

z očesom žarnim nad goro Ti miga,
rdeči Ti bore, vse v zlato spreminja
in . . . spet plamteč se višje, višje dviga.

Slovstvo.

Stenski zemljevid vojvodine Kranjske z deli obmejnih pokrajin.

Sestavil profesor Fr. Orožen, založil Hözlzlov zemljepisni zavod na Dunaju. Merilo 1:130.000. Velikost: 167 cm × 130 cm. Cena nemontiranemu zemljevidu 10.— K.

Že dolgo so šole in uradi čutili živo potrebo novega stenskega zemljevida Kranjske; zakaj stari Baurjev je bil glede pisave Slovenskih krajevnih imen skoro neraben. Orožnovo delo smemo imenovati stenski zemljevid malodane vse Slovenske zemlje, ker obsega razen Kranjske vse Spodnje Štajersko in Slovensko Koroško, vzhodno od Trbiškega meridiana, skoro vso Goriško, Trst z okolico in severo-vzhodno Istro, nadalje Reko, Hrvaško od Kraljevice do Varaždina in kos Ogrske. Škoda, da se neha zemljevid na zahodu ob črti Gorica-Trbiž! — Zemljevid je skrbno sestavljen in v izbiranju tvarine je imel prof. Orožen spretno roko. — Opozarjam pa na nekaj pomot, ki sicer drugače ne kvarijo zemljevida: Sedlo, ki veže Pišnico s Trento, imenuje narod Vršič, ne Vršec. Lepi Dravski dolini na severni strani zahodnih Karavank pravimo Rož; »Rožna dolina« (Rosental) je germanizem. Dolenjci ne izgovarjajo Žuženperk, kar je Orožen posnel po krajevem repertoriju, temveč Žuženberk (glej »Izv. Muz. dr.« 1908, str. 95 — 99; tudi Jurčič pripoveduje o »raztrganem Žuženberku«). Poleg imena Gradica, znanega vrha v Bohinju, bi pristavil v oklepaju Rodica, kar je bolj v navadi. Pri nekaterih imenih bi bil umesten naglas; n. pr. Gólica (Koralpe, mejtem ko pravimo vrhu v Karavankah Golica), Ráteče (blizu Klanških Jezer), Kójica na Goriškem in dr. Tvrđka Hözlz je zemljevid lično opremila. Zemljevid zaslužnega Slovenskega kartografa priporočamo najtopleje.

M. Pajk.

Vojvodina Koroška, prirodnoznanški in kulturni (sic! *Ur.*) spis. Spisal prof. dr. Matko Potočnik, Ljubljana 1909. Izdala »Matica Slovenska«. — Záme kot inteligenta je ena glavnih strani vsebine patriotizma spoznavati deželo, kjer prebiva lastni rod. Preden kdo jadikuje o »tužnem Korotanu«, naj gre spoznavat ta Korotan! To bodi začetek njegovega patriotizma. Vsak napredek in princip ekonomije človeškega duševnega dela zahtevata znanje in spoznanje. Ako me je v mladih letih vodilo v gore zadovoljstvo, ki ga daje turistika, tako čutim kot mož potrebo, ustanoviti znanje o tleh, na katerih bivam; in ker je najbolj tužna stran, koder prebivajo Slovenci, dejansko Koroška in sicer tužna najbolj zato, ker je najbolj zapuščena po Slovenski inteligenci, in je bil Koroškoslovenski kmečki in delavski rod skoz desetletja in desetletja prepuščen samemu sebi in izpostavljen tujemu pritisku, zaradi tega sem zadnja leta svoje ture kolikor mogoče osredotočeval na Koroško in s pravim poželjenjem jemljem v roke vsak literarni pojav, ki mi opisuje to dosorej tako zanemarjeno deželo.

Tudi knjigo dr. Potočnika sem vzel v roke z največjim zanimanjem in sem najprej odprl ono stran, kjer se opisujejo kraji, ki jih najbolj poznam. Saj bi le po tem in le po teh straneh utegnil iz lastnega spoznati vrednost knjige. Dr. Potočnik popisuje Julijske Alpe na treh straneh. No, če je cela knjiga taka, potem je »Matica Slovenska« izdala precej borno delo. Prelistal sem jo najprej

radi terminologije, načina razdelitve in opisovanja in moja sodba je: metoda je še prav taka, kakor je bila — za časa našega prvega geografa, marljivega in zaslužnega profesorja Jesenka. Ravno geografija pa je s tako orjaškimi koraki napredovala, da bi mladi geograf-profesor pač mogel zapustiti izvoženo pot.

Kar se tiče terminologije, imam pisatelju marsikaj prirekati. Po večjem je dr. Potočnik termine jemal od drugod, a jih ni preizkusil z ozirom na njih pravost. Tako rabi, očitno po profesorju Seidlu, gmota za »Masse«. Profesor Seidl je s to Češko besedo jako dobro pogodil pojem »die Masse als Qualität, in Bewegung«, ne pa pojma »Bergmasse, Massiv«. Beseda »hmot«, hmota pomeni v češčini »Bewegung, physischer Stoff«, hmotivy = massig, hmotny = körperlich, sinnlich. Iz češčine se je prevzelo tudi v književni slovenščini pogosto rabljeno reklo: »gmotno dobro stoji«, mesto da bi se rabila splošno znana tujka »materielno dobro stoji«. Sicer pa imamo besedo »gmota« ohranjeno v slovenščini sami.¹⁾ Vsak geolog rabi izraze: Materie, Masse in Massiv. Imamo za Materie udomačen dober izraz »tvarina«, za Masse »gmota« ali »gomata« in za Gebirgsmassiv = »gromada«. Triglavsko gromada je torej = Triglavmassiv, Triglavsko gmota = die Masse, aus welcher der Triglavstock gebildet ist. Izraz »gorska gromada« razume tudi priprost narod, termin »gmota« pa je razumljiv in potreben le inteligentno poleg izraza Materie = tvarina. — Nadalje: »vsedlina« ni »sedimentäres Gestein«. Geograf rabi pa tehle izrazov: vsedlina ali sedlina = Einsattelung, udrtnina = Einsenkung, usednina = Sediment, usad in udor = Einsturz, podor = Bergsturz (primerjaj: Podrtje v Višarski skupini, Polom na desni pri vhodu v Zajzero). Vsi ti izrazi se morajo strogo ločiti po bistvu pomena.

G. prof. Potočnik rabi izraz »pogorje« za gorovje; on pravi: »Triglavsko Pogorje«, »Triglavsko skupina«.²⁾ Skupina pa je = Gruppe; pogorje = Bergzug, kakor »podolje« = Talzug. Jarek je = Wassergraben, »grapa« pa je rabiti za »zerrissener Graben, offene Schlucht«. Višina pomeni »die Höhe« als Quantität, dr. Potočnik pa na strani 28. očitno rabi ta izraz za »Anhöhe« ali »Erhöhung«. Zato pa mora rabiti višina = Erhöhung, brdo (Kamm), vrh (Gipfel), vzvišek (Anhöhe). — Stvarno pa tudi ni prav, da nosi v Poliški skupini vsak vrh ime »Polica«, marveč segajo travnate police komaj do srede pod vrhovi. Obronek, ronek ni »Abhang« = pobočje ali »Gehänge« = navzdolje, ampak »Abfall des Berges in die Ebene«, ter pomeni zadnje položine in holme proti podanku (Talsole) ali ravni. Ronki kot lastno ime pomeni kraj, kjer so se zadnji holmi gorovja »poronili« = potočili, iztekli v ravnino. »Ronki«, »Sopot«, »Konta«, »Krnica« so termini, ki kažejo na prastaro Slovensko prebivalstvo v dotičnih krajih.

Treba bo našo geografično in planinsko terminologijo vsekakor komisijpnelno pregledati in predelati in izključiti celo vrsto negotovosti in nenatančnosti.

¹⁾ Pleteránik ima gomata = die Masse; človek grozne gomate = ein grosser dicker Mensch, gomoten = dickleibig, gomot = das Gewühl; kaže se gomotajo = . . . bewegen sich im Knäul; zahomotati = verirren; izhomotati = sich aus dem Wirrwarr herausziehen. Homot = Dickicht, homotaja = Wirrsal. Iz teh izrazov se da precizirati pravi pojem gmote = die sich bewegende Masse, torej »Masse« kvalitativno. Po drugi strani imamo izraze »gromada« = der grosse Haufe, v istem pomenu v ruščini »gromada« = der grosse Haufe, ungeheures Gebäude, gromadnij = ungeheuer, massiv.

²⁾ Z ozirom na predlog dr. Tominška, naj bi se vsa zložena imena pisala z veliko začetnico, bi rekel: Triglavsko Skupina, kot geografično nazivanje. Triglavsko skupina, kadar mislimo skupino Triglava.

Estetični poizkusi se g. pisatelju mestoma niso posrečili. Na strani 29 čitamo: »le borna planinska trava (leška) ga pokriva z lepo dišečimi cvetlicami«. Kdor pozna gore, ta ve, da tam, kjer raste leška, skoraj ni cvetlic. Leška pokriva prostrane ruše, ki dajejo gori ravno značaj ubožnosti flore. Kjer raste leška, se celo ovce ne pasejo rade. Prof. Potočnik je tedaj očitno rabil cvetlice le zaradi — poetiziranja dolgočasne leške. — Komičnosti se bliža sledeči stavek: »Po njem skače v velikih krdelih divja koza črez neizmerna brezna od skale do skale.« Divja koza sicer daleč skače, ali črez neizmerna brezna ne. Divja koza sicer živi družno, ali v velikih krdelih od skale do skale tudi ne skače . . .

Dr. Potočnik je izpremenil staro geografsko ime *Z a j z e r a v* »Za Jezerom«. Slovenski Ovčjevesci, Nemci in Italijani se drže krajepisnega imena »Seisera«. Pravo ime »Za Jezerom« je že zdavnaj izginilo iz spomina prebivalstva in zaradi tega se tudi ne sme rekonstruovati (»Za Jezerom«), marveč se mora rabiti geografsko ime Zaježera tembolj, ker takega geografskega imena niso ustvarili le Ovčjevesci, ampak n. pr. tudi Tolminci za gorsko dnino (Hochkarr) pod Krnom, ki se tudi imenuje Zájzera. — Kanin je dr. P. prevedel v »Sivca«.¹⁾ Ta prevod je vsekako iz trte izvit. Ker pa se ne da dognati, odkod je izraz Kanin (kakor ne n. pr. Mangart), je najbolje, da se pri miru pusti, kakor je.

»Krni Dol« na Italijansko-Koroški meji za Rabeljskim Jezerom je premenil v »Kranjski Dol«. Dokumentarično je že prof. Gstirner dokazal, da se je pisal ta izraz »Cherni Dol« ter Furlanski »Cregne dul« (izgovori: Krenje dul), ki je očitno narejen iz »Krni Dol«. Krni Dol pa se imenuje radi tega, ker so se strma tla tega dola pred stoletji odtrgala in je še danes vidno podrtje in razvalina v podanku (Talsohle) gorenje Jezernice. Torej »Krni Dol«, pa ne »Kranjski Dol«! Kako je prišel dr. Potočnik do tega geografičnega imena?

»Višberg« se Slovensko imenuje prav Višnja Gora in sicer v nasprotju z Nižnjo Goro. Nižnja Gora leži južno od Koštrunovih Špic in se imenuje v Lechnerjevem zemljevidu »Schartenspitze«, »Cm. Delle Portate« 2426 m. Teh dveh lepih besedi (Višnja in Nižnja Gora v nasprotju) dr. Potočnik menda ni poznal ali jih ni razbral. Viš je le okrajšek, navadno pa se kot tak rabi v govoru. Višnja Gora je torej »der höhere Berg«. To tudi jako lepo odgovarja Latinskemu izrazu »Mons fortis«, Furlansko: »Jof Fuart«.²⁾ — Na strani 18 dr. Potočnik razločuje Prednjo Koštrunovo Špico (2492 m) in Zadnjo Koštrunovo Špico (2371 m). — To je napačno. »Prednje« Koštrunove Špice — ni, ampak obstojajo le »Koštrunove Špice«, od katerih je najvišja 2495 m in ki stoje sredi med Višnjo in Nižnjo Goro. To, kar imenuje pisatelj »Zadnjo Koštrunovo Špico«, pa je v istini vrh 2371 m, ki mu je pravo ime »Krniška Špica«, v Lechnerjevem zemljevidu »Korspitze« 2335 m. — Črnjec recte Črnjela ali Črnjelska Špica (2328 m) nima naravnega predora, marveč ima tak predor, recte »okno« »Prestreljenek«, kateri pa ne leži na tromeji Laško-Koroško-Italijanski, marveč

¹⁾ Najmerodajnejši Italijanski geograf, prof. Marinelli, sam priznava, da mora biti Kanin Slovenskega izvora in da nikakor ni misliti na kako Latinsko ime; on domneva, da utegne biti Kanin po Srednjelatinčih pohabljen iz geografičnega imena »Kamen«; to ime se namreč nahaja med Vel. Babo in Laško Planjo.

²⁾ Jaz sem trdno prepričan, da so Srednjelatinci prevedli izraz Višnja Gora v »Mons Fortis«; kajti tam ni bilo nikdar Italijanov in Latinsko ime ni moglo priti v tiste kraje inače nego literarnim potom.

docela na Goriško-Italijanski meji. — Plešivec 1696 — 1856 *m* je slemnasta gora nad Bovcem na Goriškem in ne spada prav nič v popis Koroške, kakor tudi ne popis Kanina. (Konec prihodnjic.)

Dr. H. Tuma.

»Die Tropfstein- und Wasserhöhle Dimnice bei Markovščina« je naslov obširni razpravi, ki jo je napisal o tej znameniti jami severne Istre g. A. Perko, jamski tajnik v Postojni, v »Mitteilungen der Geograph. Gesellschaft in Wien« 1909, Nr. 6. — Jama je last »S. P. D.«

M. P.

Naše slike.

a) *Bovški Grintavec*. — Ponosno pogorje Jalovca obkrožuje na treh straneh (severno, zahodno in južno) mično gorsko dolino »Za Poldnem« (Zgornjo Trento); ob izviru Soče je precej prostrana ravnica, proti zahodu pa se dolina bolj in bolj zožuje in zavije naposled proti jugozahodu v divji gorski kot, kjer se shajata južni in zahodni greben; tam, prav ob sklepu doline, se dviguje mogočen, s snežišči obdan stožec — raskavi Grintavec (2344 *m*). Ta kuloár nam kaže naša slika: spodaj gozdnato, deloma s peščevjem posuto, ozko dolinico, zgoraj skalnato obgorje: na južni strani dolgi greben Berebice (2099), v sredi Bovški Grintavec, proti severu pa pry grebene silnega gorskega hrbita, ki spaja Grintavec z Jalovcem.

b) *Turska Gora in Rinka*. — Zopet smo stopili na znano Kamniško Sedlo, ki ga imenuje ljudstvo sploh le »Sedlo« (naziv »Jermanova Vrata«, »Kamniška Vrata« ali samo »Vrata« je že docela pozabljen). Zimski čas je; najvišji rob sedla, kjer smo postali, odeva trda skorja snežnega zameta. Pod nami (proti globokemu kotlu Okrešlju) zeva prepad. Onkraj — na videz le nekaj streljajev od nas — se dvigujejo iznad ostre škrbine »Kotličev« (okoli 1800 *m*) — gole stene široke Turske Gore (2246 *m*); Spodnje njene strmine so silno raztrgane; sodil bi, da so nepristopne; mi pa vemo, da vodi tam po orjaški steni in črez vrh Turske Gore naša nova, znamenita pot, ki spaja Kamniško Sedlo preko Kotličev z Malimi Podi in Skuto. Za okroglim, dokaj položnim vrhom Turske Gore se nam pokažejo zasneženi Mali Podi, nad njimi pa krasna skupina Rinke, gorostasni mejnik Kranjske, Štajerske in Koroške dežele. Rinka sestoji iz treh vrhov: najvišji je Kranjska Rinka ali sploh Rinka (2460 *m*), najnižji Štajerska Rinka (2276 *m*), ki leži tik nad Okrešljem, v sredi je Križ (2441 *m*), čigar navpične stene prehajajo proti severu v ostri greben, ki tvori sivo Savinjsko Sedlo (prelaz med Okrešljem in Jezerskim). Naša slika nam podaja ta krasni pogled, tem krasnejši, ker je vse pogorje posuto in prepreženo z lesketajočim se sneženimi lisami in preprogami. T.

Obzor.

V. planinski ples izkazuje sledeči računski zaključek: I. Stroški: dekoracija 345·29 K, buteljke 628— K, šampanjec 549— K, vinarna v mali dvorani 134·42 K, vinarna v veliki dvorani 291·54 K, šank 116·56 K, kavarna 112·64 K, odpustki in cvetlice 549·26 K, slaščičarna 92·08 K, bufet v mali

dvorani 150·32 K, bufet v veliki dvorani 130·23 K, najemnina prostorov 459·14 K, godba 502— K, odškodnina gostilničarju in sifon 301·10 K, vabila 416·34 K, dac 72·69 K, kozarci 87·77 K, licenca, napitnine, biljeterji, požarna bramba itd. 245·38 K; celotno 5.183·86 K. II. Dohodki: buteljke 1146·10 K, šampanjec 862·40 K, vinarna v mali dvorani 417·13 K, vinarna v veliki dvorani 611·41 K, šank 195·34 K, vstopnice 2597·20 K, kavarna 612·16 K, odpustki in cvetlice 1027·22 K, slaščičarna 134— K, bufet v mali dvorani 357·52 K, bufet v veliki dvorani 347·62 K; celotno 8308·10 K. III. Dobiček: buteljke 518·10 K, šampanjec 313·40 K, vinarna v mali dvorani 282·71 K, vinarna v veliki dvorani 319·87 K, šank 78·78 K, kavarna 499·52 K, odpustki in cvetlice 477·86 K, slaščičarna 41·92 K, bufet v mali dvorani 207·20 K, bufet v veliki dvorani 217·39 K; celotno 3124·24 K. — Lansko leto je bilo 3176·64 K dobička, letos pa 3124·24 K, torej lansko leto 51·40 K več. (Sestavil odb. Skušek.) — (Darove za ta planinski ples objavimo prihodnjič. *Ured.*)

Najvišji turist. — Že dolgo tekmujejo drzni hribolazci raznih narodov, kdo doseže največjo višino na zemlji. Dozdaj se je najvišje povzpel znani potovalec Luigi Amedeo Savojski, vojvoda Abruški, član Italijanske vladarske rodovine. Lansko poletje je v družbi 11 turistov — med njimi osem vodnikov iz Courmayeurja pod Mt. Blancom — napotil v pogorje Karakorum na desnem bregu Gornjega Indusa. Hotel je polezti na Godwin Austen (8620 m), ki je po višini drugi vrh na zemlji. A ta načrt se je izjalovil. Pač pa je splezal na greben gore Bride Peak (7653 m) v Karakorumu in je prišel 17. julija 1909 do višine 7493 m. To je do danes največja višina, ki jo je dosegel človek. Na vrh gore ni mogel radi plazov in neugodnega vremena. *M. P.*

Koledar „Slovenskega Planinskega Društva“ izide koncem meseca maja ali začetkom junija. Uredi ga Fr. Kocbek, načelnik Savinjske podružnice. Vseboval bode koledarnik od 1. maja t. l. do 1. maja 1911, vozni red železnic in pošt, organizacijo S. P. D., Slovanska in druga planinska društva, popis koč S. P. D., imenik hotelov, gostiln, kavarn, letovišč in razno planinoslovno stvarino. Vrhutega bode imel liste za blagajnik, popis tur in razne beležke. Koledar bode stal nevezan 40 v, vezan 1 K. Cisti dobiček je namenjen za zgradbo nove koč na Korošici pod Ojstrico, ki jo je nujno predlagal osrednji odbor. Ker izide koledar v velikem številu, bodo imeli v njem objavljeni inserati velik uspeh. Vabijo se torej gg. trgovci, hotelirji in gostilničarji, da si naroče koledar in objavijo inserate. Cena inseratov se določi vsakemu interesentu pismeno. Slavne podružnice naj blagovolijo doposlane jim vprašalne pole zanesljivo predložiti do 15. aprila t. l., da se zamore koledar sestaviti. Vsa poročila je pošiljati uredniku Franu Kocbeku, nadučitelju v Gornjem Gradu na Štajerskem.

Društveni vestnik.

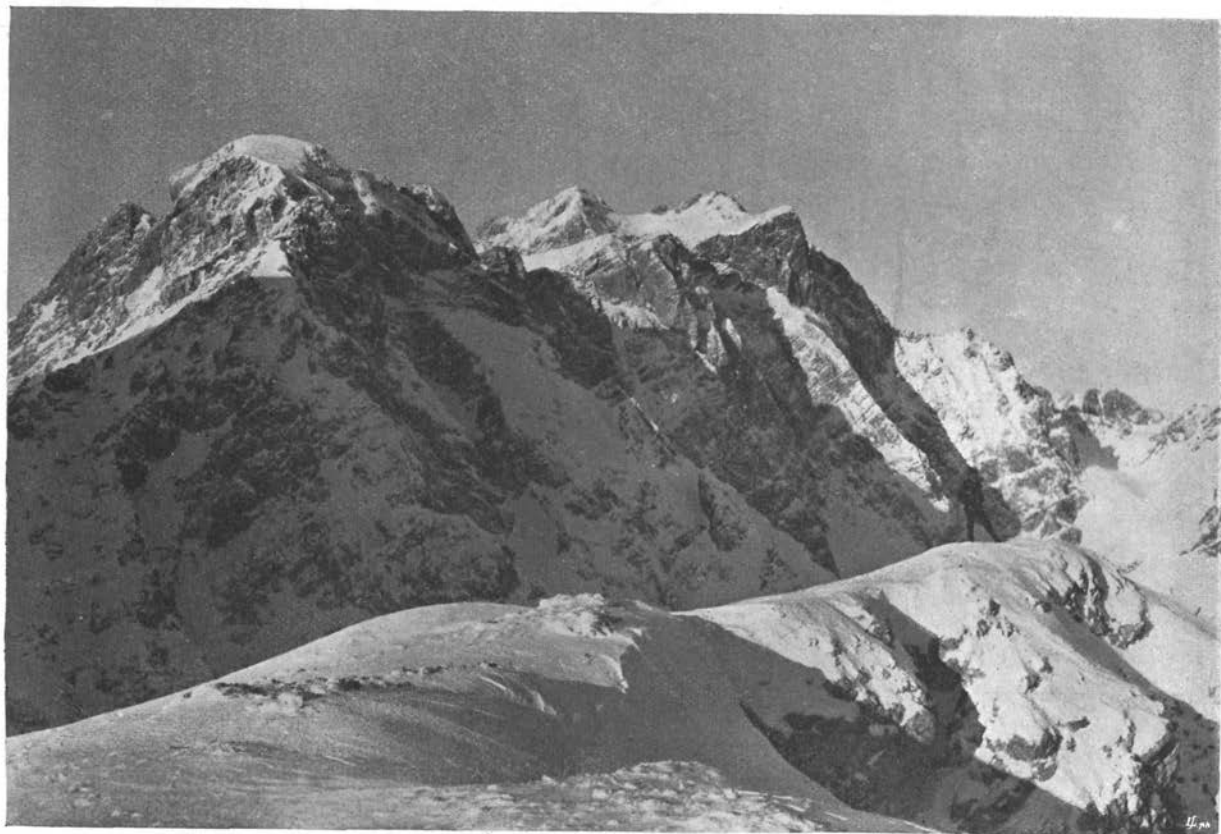
Darila. — Za koč na Nanosu: Juvanec Ferdo 1 K, Šeber Maks 1 K, Kraigher Josip 1 K, v restavraciji Garzarolli nabrano 2·10 K, Andrej Baraga 1 K, Perko Andrej 1·20 K, pri taroku najden denar 1·21 K, Jakob Kogej za verre 1 K, Anton Kovač 5 K, Dr. Vašek Emil 2 K, kvartopirci za licenco 5 K, Dr. Josip Šmajdek za ples 1 K, skupilo za pol svinjske glave 2·40 K, Dereani

Turska Gora
(2246 m)

Rinka
(2460 m)

Križ Štajerska Rinka
(2441 m) (2276 m)

Savinjsko Sedlo

Turska Gora in Rinka. (Pogled s Kamniškega Sedla).

Fotogr. B. Brinšek.

Dominik za šopek 2 K, Jernej Kogej 2 K, Šeber Maks 2 K, Tichy Fran 3 K, pri slanikovi pojedini nabrano 421 K, Mici Čeferin 2 K, neimenovan za biljard 60 v., skupilo za steklenico 180 K, Zakotnik Albin 2 K, Baraga Andrej 1 K, Perko Andrej za valat 1 K, skupilo g. županje za cvetice 280K, Štefančič Franc 1 K, Maček Franc 1 K, gospa iz Postojnske okolice 50 K, Cvek Fran 1 K, Perko Andrej 330 K, Pikel Gregor pri taroku 1 K, Veleno Vera Milavc daruje ob krstu 10 K, Jakob Milavc, davčni upravnik 2 K, Kraigher Josip pri taroku 2 K, Neimenovan 101 K, Albin Stritar del cehe 30 v., pri Kroni nabrano 3 K, Andrej Baraga 1 K, Iz davkarije 20 v., vsi v Postojni. Prebitek planinskega plesa v Postojni dne 6. februarja 1910: K 19504, Anton Dolenc v Senožečah nabral K 9340; darovali so: inženir Karol Šturm 2 K, zav. inšpektor Moro Ljubljana 2 K, Lapajne Senožeče 40 v, Anton Dolenc za razglednice nabral 60 K, mesto vstopnine za Postojnski planinski venček so darovali po 1 K: Arko Vencel Senožeče, Dekleva Leopold Britof, Deles Ivan Senožeče, Dolenc Anton Senožeče, Čenčič Julij Britof, Česen Anton, Grebenc Terezija, Dr. Gregorič Viktor, Klama Rudolf, Liebman Jurij, Liebman Pavel, Lorenc Pavel, Mlakar Ivan, Moravec Maks, Novak Anton, Paternost Ciril, Picek Edvard, Rudič Ana, Rihteršič Ana, Senčar Milan, Smerdu Tinka, Suša Anton, Šeligo Ivan, Thoransch Avgust, Zadnak Franc, Hrovat Ivan 2 K, vsi iz Senožeč, Pučnik Karol Kranj 1 K in Škerjanc Ivan Britof 1 K, Matej Ahačič Hrenovice 4 K, Marija Čič, Hraše iz sodne poravnave 10 K, Miha Mežan, Orehek 4 K, Ladislava Debevc, Dilce 3 K, Matija Ambrožič, Nova Sušica 4 K, Avgust Belle, Unec 4 K, Kianta Jozue, Landol 2 K, Kurnik Fortunat, Ljubljana 10 K, Kraigher Peter Hraše za ples 1 K, Dr. Kotzmuth Julijan, Postojna 2 K, Premru Jože, župan Predjama 2 K, Arh Fran, Vipava 2 K, Inocente Maks, Reka 5 K, A. Urbančič Nadanje Selo 10 K, Fran Ditrich, 1 K, Širca N. 1 K, oba v Ljubljani, Dr. Kukelj, Trst 5 K, A. Domicelj 10 K, I. Richter 3 K. — (Darila za Aljažev Dom prihodnjič. Ured.)

Podpore. — Slavni deželni odbor Kranjski je naklonil našemu društvu podporo 6000 K, sl. mestna občina Ljubljanska pa zvišano redno podporo 1000 K. Najiskrenejša zahvala!

Občni zbori¹⁾. — 3. *Idrijske podružnice.* Vršil se je dne 4. svečana t. l. v gostilni pri Didiču v Idriji. Po običajnem načelnikovem pozdravu se prečita tajnikovo poročilo, iz katerega se razvidi, da se je podružnica v minulem letu resno trudila, da bi ugodila vsem zahtevam, ki so na njo došle; kolikor je bilo mogoče, jim je tudi ugodila. Pred vsem se je v »Pirnatovi Koči« na Javorniku v zmislu sklepov lanskega občnega zbora vse tako uredilo, kakor je v drugih kočah. Obnovile so se obledele markacije, nekatera pota so se na novo markirala, predvsem prepotrebna pot na Goljak v Trnovskem Gozdu. O zimskih športih je odbor resno razmišljal, do udeleževanja pa letos z ozirom na neugodne vremenske razmere ni moglo priti.

Iz blagajnikovega poročila je razvidno, da je imela podružnica v l. 1909 dohodkov 44581 K in stroškov 19759 K. Preostalo ji je tedaj 24822 K. Podružnično premoženje pa izkazuje 184473 K imetja in 27796 K dolga. — Nato so se vršile volitve. Ostal je stari odbor, ki se je razredil takole: Načelnik: Vaclav Helmich, c. kr. poštar; podnačelnik: Fr. Ks. Goli, trgovec; tajnik: Pavel Lapajne, trgovec; blagajnik: Rafael Gostiša, c. kr. učitelj, in odbornik ter poročevalec za društveno glasilo Avguštin Šabec, c. kr. učitelj, (vsi v Idriji).

¹⁾ Poročila o občnih zboreh bomo objavljali v istem sporedu, kakor nam dohajajo. Ured.

Med slučajnostimi se sklene, izvršiti še nekatere preuredbe v »Pirnatovi koči« na Javorniku in z denarnim preostankom skrbeti za amortizacijo dolga na koči. V nadaljnjem se sklene izvesti še razne prepotrebno markacije, zlasti ono do sv. Lucije, in v vsem delati na to, da se podružnica krepko poživí. Konečno se enoglasno sklene, da se pridruži naša podružnica v polnem obsegu mnenju »Cerkljanske podružnice« glede preustroja osrednjega odbora S. P. D.

4. *Podravske podružnice.* Vršil se je 13. februarja t. l. v Rušah v gostilni g. Jož. Muleja. — Predsednik pozdravi navzoče ude in poroča o delovanju društva v minulem letu. Društvo je štelo 4 ustanovne in 146 rednih, skupaj 150 članov. Izstopa med letom nikdo ni javil, pač pa precej članov ni plačalo udnine. Ti se bodo črtali. Umrla sta 2 zvesta člana, in sicer g. Miha Turner in g. prof. Bl. Matek. Navzoči vstanejo v znak sožalja. Odborovih sej ni bilo, ker imajo Ruški odborniki pooblastilo od lanskega občnega zbora, da si sami prirejajo seje glede uprave društva. Dne 11. julija l. l. se je otvoril Romanov Studenec. Poročilo o tej slavnosti je spisano v društveni kroniki. — Vložile so se te-le prošnje: za krčmo na Veliki Kopi, za podporo na ministerstvo (za javna dela) in na deželni zbor. Vojno ministerstvo zahteva, da se predložijo vsi načrti. novih stavb. Za »Plan. Vestnik« zahteva centrala od vsakega uda po 1 K več. Ta povišek plača letos podružnica sama. — Pri Ruški Koči se je lani napravil prostoren štedilnik, ometala se je kuhinja in mala soba, napravila se je še nova stavba, ki pokriva skupno peč za kruh in drvarnico, nakupilo se je več kuhinjske posode in oprave. Do Koče na Boču se je napravila od Miklavža nova, lepa pot. Vsi društveni poti so se na novo zaznamovali. Dva pota sta nova, in sicer iz Slivnice in Hoč h koči in od koč v Oplotnico. Nekaj starih tabel se je prenovilo, nekaj pa napravilo novih. V svrhu mapiranja je postavil voj. zemljepisni zavod na Žigertovem Vrhu precej visok stolp, ki bo služil po sklenjeni pogodbi tudi kot razgledni stolp. V spominsko knjigo se je vpisalo pri Sv. Duha 277, pri Sv. Urbanu 252 in pri Ruški Koči 1733 turistov. Obisk v Ruški Koči je bil torej velik; obiskovalci so bili zadovoljni, pritožbe ni bilo nobene. Postrežba dela čast oskrbnici koč. Ker so gostilniški prostori še premajhni, se bo postavila še prostorna veranda.

Poročilo se je pohvalno sprejelo. Blag. g. Fr. Sernc poroča o gmotnem stanju društva, ki je ugodno; zlasti donaša koč precej zadovoljiv dobiček. Pregledovalca računov gg. M. Lichtenwallner in H. Pogačnik poročata, da so računске knjige v vzornem redu.

V novi odbor so voljeni naslednji člani: gg. Bahovec Alojzij, Glaser Friderik, Glaser Viktor, Grizold Franc, Irgolič I., Lasbacher Jožef, Lesjak Davorin, Pahernik Franc, Robnik Ivan, Sernc Franc, Sernc Mihael in Stani Tomislav. Pregledovalcem računov sta zopet voljena gg. Mat. Lichtenwallner in Hinko Pogačnik. — Kočo bo tudi letos oskrbovala dosedanja vsem turistom dobro znana gospa Ivana Sernčeva. Ž njo je zasiguran lep uspeh. Skrbelo se bo tudi za lepšo udobnost pri Ruški Koči. Gosp. dr. Iv. Glaser izreče najlaskavejšo zahvalo oskrbnici koč, predsednik pa zahvali vse, ki so delali v prosep društva. Posebej še izreče zahvalo delavnemu odborniku M. Reicherju, ki nas zapusti. Dobil pa se je priden naslednik v osebi gospoda Irgoliča, ki bo v Mariboru kot poverjenik delal za društvo.

Predsednik zaključí občni zbor. Gosp. dr. Gorišek zahvali predsednika, poudarjajoč njegovo izvanredno delavnost. Nato je novoizvoljeni odbor izvolil

načelnikom društva g. Dav. Lesjaka, namestnikom g. Al. Bahovca, blagajnikom g. Jožefa Lasbacherja, tajnikom g. Tom. Stanija, ostale pa odbornikom.

5. *Kamniške podružnice.* — Vršil se je dne 4. januarja 1910 v »Društvenem domu« v Kamniku.

Načelnik g. Jernej Kemperle je pozdravil odbornika osrednjega odbora g. Šušteršiča, dalje navzoče planince in se je spominjal umrlega člana mag. pharm. Milana Močnika ter so navzoči v znak sožalja in častnega spomina vstali s sedežev. V daljnem poročilu je poudarjal načelnik, da je podružnica v l. 1909 pri svojih skromnih denarnih razmerah vendar odplačala nekaj dolga in markirala važna pota.

Iz tajnikovega (Fr. Stelè ml.) poročila smo povzeli, da je večji del podružničnega delovanja prevzel nase osrednji odbor s tem, da oskrbuje in upravlja Kamniško Kočo na Sedlu.

Leta 1909 je štela podružnica 97 članov, l. 1908 — 102 člana in l. 1907 — 104 člane.

Podružnica se je trudila dobiti podpore, posebno od c. kr. železniškega ministerstva, za popravo Kamniške Koče, za napravo vodnjaka pod Brano in za prepotrebno markacijo. Velika podpornica podružnici je sl. meščanska korporacija v Kamniku, dalje pa tudi g. notar Orožen, kateri je podružnici odpustil svojo terjatev.

Finančno stanje (blagajnik gosp. Kummer) izkazuje sledeče dohodke: članarina 439 K, posojilo mestne hranilnice v Kamniku 800 K, skupaj 1239 K; stroške: prenos iz l. 1908 822 K, osr. odboru za »Vestnik« 170 K, markacija 20 K, odplačilo mestni hranilnici 100 K, obresti 24 K, razni stroški in neplačana udnina 9977 K, ostali dolg mestne hranilnice 817.01 K, skupaj 1239 K.

Nato se g. Šušteršič zahvaljuje za pozdrav in prinaša udom pozdrave osrednjega odbora, ki podružnico dejansko podpira v njenih težnjah. Koča na Sedlu se ima korenito popraviti, zmanjšati se imajo okna in vrata ter odstraniti ostale tehnične napake. Zahvaljuje se sl. meščanski korporaciji v Kamniku za podpore in za to, da je prepustila v najem turistovsko hišo osr. odboru in s tem dvignila promet. Denarnega prometa leta 1909 je bilo v turistovski koči v Bistrici nad 5000 K, med temi 800 K čistega dobička. Prihodnjo zimo namerava osr. odbor v Bistrici začeti z zimskimi športi.

Končno se je vršila volitev novega odbora. Ker g. Jarnej Kemperle radi boleznih in drugih zaprek na nobeden način ni hotel prevzeti nadalje načelnštva, so se v sporazumu navzočih volili v odbor gg. Karol Kummer načelnikom, Fran Stelè ml. tajnikom, Jakob Malovrh blagajnikom, gospodarjema pa gg. Anton Križman in Fran Ahčin.

Zastopnik osr. odbora se toplo zahvaljuje gosp. Kemperlu za njegovo krepko in požrtvovalno 3letno vodstvo podružnice in ga prosi, da tudi v bodoče podpira podružnico, kar g. Kemperle vidno ginjen rade volje obljudi.

6. *Kranjske podružnice.* — Vršil se je dne 4. februarja t. l. v prostorih Narodne Čitalnice v Kranju.

Načelnik prof. Anton Zupan pozdravi navzoče zborovalce ter otvori zborovanje. V svojem nagovoru omenja zlasti zgradbo »Prešernove Koče« na Stolu, kot podružnično glavno nalogo in glavno privlačno moč. Spominja se

Prešernovih veselici v Kranju in na Selu in poudarja požrtvovalnost narodnih dam, ki so največ pripomogle, da sta se obe prireditvi povoljno obnesli tako v moralnem, kakor v materialnem oziru.

Nato poroča načelnik o denarnem stanju podružnice. Iz jako vestno in pregledno sestavljenega računskega zaključka posnamemo, da je podružnica imela 15202 K 39 v dohodkov in 14977 K 21 v izdatkov. Denarni promet je bil torej razmeroma zelo velik. —

Tajnik prof. Bučar poroča sledeče: Z upravičenim ponosom zre lahko Kranjska podružnica S. P. D. na svoje delovanje v preteklem letu. Odborniki, ki so prevzeli lansko leto podeljena jim častna mesta, so si bili v svesti, da jih čaka velika, težavna in odgovorna naloga. Treba je bilo pričeti z gradbo »Prešernove Koče« na Stolu. Načrt in troškovniki, ki jih je dal napraviti in pregledati odbor po raznih veščakih, so daleko presejali podružnične zasnove. Vsled sklepa občnega zbora z dne 29. decembra 1908 je dal odbor napraviti nov — peti načrt za gradbo »Prešernove Koče« in 2 proračuna. Velepomemben korak je storila podružnica na izvanrednem občnem zboru dne 9. marca 1909, kjer se je konečno na podlagi oprezno in vestno sestavljenih proračunov sklenilo oddati gradbo kočje ponudniku cenejega proračuna za skupno svoto 12.000 K in najeti posojilo 9000 K. Takoj je bila pripravljena večina odbor-nikov, da prevzame poroštvo za dolg in priskočilo jim je blagohotno na pomoč še nekaj rodoljubnih gospodov izven odbora. Njihova požrtvovalnost zasluži najiskrenejšo zahvalo. Saj bode podružnica tudi s svojimi dohodki, podporami, darovi, prebitki veselici dolg lahko obrestovala in v kakih 7 letih amortizovala.

Na novo voljeni odb. g. inž. Karel Krivanec je načrt temeljito predelal in popravil. Dne 1. aprila 1909 se je pogodba podpisala in stavba kočje oddala podjetnikom Jurgelu in Legatu iz Sela. Zaradi velikega snega se je pričela graditi kočja šele 1. junija. Delo pri gradbi so večkrat nadzirali posamezni odborniki, v prvi vrsti g. načelnik. Stavba je hitro napredovala. Začetkom septembra je bila kočja dograjena in 8. septembra 1909 smo jo provizorno otvorili. Radi pozne sezone ni kazalo, letos nabaviti potrebni inventar; postavili smo samo neobhodno potrebni štedilnik, pri katerega nakupu nam je dovolil gospod veletržec Peter Majdič iz Celja znaten popust. Bodi mu izrečena tem potom najtoplejša zahvala!

Kočja je zelo solidno zgrajena, pokrita in obita na vseh straneh z eternitom. Takoj spomladi pričnemo z nabavo in transportom pohoštva. Treba bo seveda zopet potrkati na rodoljubna srca prijateljev planinstva. Julija se vrši slovesna otvoritev kočje, ki bo gotovo pravo zbirališče posetnikov naših krasnih Karavank. — Posebno skrb odbora je bila, okrepiti podružnico z nabiranjem novih članov. Z vztrajno agitacijo je narastlo število članov od lanskega leta od 83 na 158 Podružnica šteje 117 domačih in 41 zunanjih članov. Vsekakor lep napredek, saj se je število članov skoro podvojilo. Sploh opažamo, da zadobiva podružnica, odkar si je postavila svojo prvo planinsko postojanko, čimdalje več prijateljev in podpornikov. Posebno nežni spol je poln navdušenja za prospeh in napredek prekristnega planinstva. Radi preselitve smo izgubili 3 člane. Dijaških izkaznic smo tekom leta izdali 84.

Novi vir dohodkov za gradbo »Prešernove Koče« si je postavila podružnica z nabiralniki z napisom »Prešernova Koča«, ki jih je postavila v Kranju v gostilnah: pri Mayru, Joštarju, Novi Pošti in Jezeršekju, v kavarni Geiger

in Jegličevi gostilni na Selu poleg Žirovnice. Nabiralniki so se dobro obnesli. Hvala vsem gostilničarjem na prijaznosti; posebno zahvalo in priznanje pa zasluži vrla prijateljica naših planin, gospica Ivanka Jegličeva, ki je z živahno agitacijo že tolikokrat napolnila podružnični nabiralnik.

V prid gradbi »Prešernove Koče« je priredila podružnica lansko leto dve veselici, in sicer dne 4. julija v Kranjski »Zvezdi« in dne 1. avgusta pri Jegliču na Selu. Za prireditev prve veselice so si največ zaslug stekle agilne, požrtvovalne in iznajdljive gospe in gospice Kranjskega mesta, ki so pod spretnim in priznanim vodstvom gospe Marije dr. Kušarjeve zastavile vse svoje moči v njen prosep. Prireditev veselice na Selu pa so prevzele rodoljubne domače dame, na čelu jim g. Kalanova iz Žirovnice, in ondotne letoviščarice. Njim pristoja vsa zahvala in priznanje. Zahvaliti pa moramo tudi vse one radodarne Kranjske meščane in gospode izven Kranja, ki so v gotovini ali jestvini in pijači prispevali v prosep obeh veselici. Udeležba pri obeh veselicah je bila povoljna; vendar smo pričakovali pri veselici v Kranju posebno iz Ljubljane večje udeležbe. Veselica je vrgla čistega dobička 1351'41 K. — Tudi veselica na Selu je dobro uspela. Z živahnim zanimanjem so se je udeležili domačini. Pohvalno moramo omeniti udeležbo vrlega Kranjskega meščanstva — bilo jih je čez 100 — in slavnega Kranjskega godbenega kluba »Sloga«, ki je radovoljno sodeloval pri veselici. Prebitek te veselice znaša 386'85 K.

Na dan veselice v »Zvezdi« je praznovala podružnica tudi svojo 10letnico. Dne 12. julija 1909 je preteklo deset let, ko je, po inicijativi prof. dr. Frischaufa in sedanjega načelnika Savinjske podružnice Fr. Kocbeka, peščica Kranjskih rodoljubov v gostilni na »Stari Pošti« ustanovila našo podružnico. V proslavo desetletnice je izdala podružnica na dan veselice slavnostno, s slikami opremljeno brošurico, obsežajočo uvodno pesem, životopis rajnega podružničnega ustanovitelja in načelnika Janka Majdiča in zgodovinski in statistični pregled podružničnega delovanja v preteklem desetletju. Brošurico so dobili vsi dosedanji člani brezplačno. Poslali smo jo tudi mnogim prijateljem Slovenskih planin; nekateri so se odzvali in doposlali večje ali manjše prispevke za »Prešernovo Kočo«, večina pa jih še sedaj molči.

Odbor je v preteklem letu obnovil in popravil nekatere markacije in opremil pota z napisnimi tablicami, posebno v Joštarskem pogorju in na Stolu. — Priredili so se 4 izleti: 20. maja iz Kranja čez Štefanjo Goro v Kokro; 9. junija iz Kranja čez Javornik in Jamnik v Podnart; 28. in 29. junija in zopet 8. septembra (k provizorični otvoritvi koče) na Stol.

Mnogo članov je napravilo samostojno, kakor vsako leto, nekaj lepih tur na razne gore.

Koncem avgusta je izstopil iz odbora dolgoletni zaslužni podružnični blagajnik g. Rudolf Kokalj. Ker ga odbor navzlic ustmenemu in pismenemu prigovarjanju ni mogel pridobiti, da bi nadalje obdržal svoje funkcije, je vodil do konca leta blagajniške posle gosp. načelnik. Odstopivšemu blagajniku za požrtvovalno delovanje iskrena zahvala!

Odbor je imel v preteklem upravnem letu 15 sej, v katerih je sklepal o vseh važnejših stvareh. Mnogo je bilo posvetovalnih sestankov, posebno glede Prešernove Koče. Raznim izvedencem, ki so se udeleževali teh posvetovanj, posebno gosp. stavb. svetn. Bloudeku, izreka odbor srčno zahvalo. Pismeno podružnično poslovanje je bilo kaj živahno. Prejeli smo 60 in odposlali 104

raznih dopisov. Mnogo zadev je pa odbor rešil ustmenim potom. — Vložili smo prošnjo za podporo na ministerstvo za javna dela. Upamo, da ne bo brezuspešna. — Hvaležno se spominjamo končno vseh podružničnih prijateljev. Njih imena sta že razglasila »Gorenjec« in »Planinski Vestnik«. — Iz blagajnikovega poročila posnamemo, da so darovali podružnici: Kreditno društvo v Kranju 75 K, gosp. Rudolf Kokalj 50 K, ki nam je izročil tudi volilo pokojnega J. Majdiča v znesku 200 K in gospica Ivanka Jeglič. Srčna hvala!

Podružnica stopa v drugo desetletje svojega delovanja. Čaka nas še mnogo dela in nebroj težavnih nalog. Prosimo vse člane in prijatelje podružnice, da ji ostanejo še nadalje naklonjeni, da agitujejo za njo, da pridobe kolikor mogoče novih članov in jim vcepijo zanimanje za naš Stol in naše Slovenske planine sploh. Naše geslo bodi: Agitacija od ust do ust — od osebe do osebe. Dobrodošli so nam vsi, ki imajo le dobro voljo, podpirati podružnične težnje, dobrodošli vsi brez razlike stanu in mišljenja. Čimveč nas bode zbranih v krogu Kranjske podružnice, temveč sredstev bomo imeli na razpolago in tem več potrebnega in koristnega bode društvo lahko napravilo. Le v združenem delu je moč in zmaga! — Tajnikovo poročilo se odobri.

Pri volitvah, ki so se nato vršile, se je izvolil za leto 1910 ves stari odbor v vzklikom; le mesto odstopivših odbornikov inž. Křivanca in Rudolfa Kokalja sta bila izvoljena Josip Meden in Janko Rozman. Novoizvoljeni odbor se je takoj razredil, in sicer: Anton Zupan, c. kr. profesor, načelnik; Ferd. Polak, trgovec, podnačelnik; Josip Bučar, c. kr. profesor, tajnik; Janko Rozman, občinski tajnik, blagajnik; dr. Jos. Kušar, odvetnik, Jos. Meden, knjigovodja in Fran Šavnik, mag. pharm., odborniki. Pri slučajnostih se je razpravljalo o razmerju napram Osrednjemu društvu in o preosnovi S. P. D.

7. Tržaške podružnice. — Vršil se je dne 22. svečana v hotelu Balkan ob mnogobrojni udeležbi planincev. Zborovanje je otvoril podružnični načelnik dr. Matej Pretner, ki je s pristrčnim nagovorom pozdravil navzoče zborovalce, omenjal prevažno nalogo, ki jo ima ta planinska postojanka, in se končno spominjal najstarejega zvestega člana podružnice, Blaža Dobide, ki je po kratki bolezni v starosti 86 let preminul.

Nato je prečital tajnik Miroslav Pretner poročilo o delovanju podružnice v upravnem letu 1909. Iz njega je razvidno, da je podružnica tudi v preteklem letu čvrsto napredovala in dosegla oni cilj, ki si ga je začrtala na svojem plan. praporu. Zaznamovala je ter z ličnimi kašipoti in napisi opremila razna pota in steze. Vseh zaznamovanj šteje podružnica 26 in namerava izdati v kratkem o vseh potih, jamah itd. primeren zemljevid, ki bode služil izletnikom kot kašipot po vinorodni Tržaški okolici, Krasu, bližnji Istri itd. Posebno pozornost je posvetila podružnica tudi podzemskim jamam, to sta: divno romantična »Divaška Vilenica« in orjaška še neotvorjena jama »Dimnice« v Shojah. Podružnica je pri vsem tem delu skrbela tudi za zabavo svojih članov in je priredila mnogo večjih in manjših društvenih izletov po lepi naši domovini. Izleti so se vršili: v Branico, Sv. Križ, na Artviže, v Shoje, na Slavnik, Tinjan, Čaven, Kucelj, Porezen, Črno Prst, Bohinj itd. A naši čvrsti planinci so se pa povzpeli tudi na Triglav, Mangart, Razor i. t. d., na Kamniške Planine, celo na Divje Dolomite in Balkansko Pogorje. Dalje je dajala podružnica tudi navodila in pojasnila o letoviščih po Slovenskih krajih in tako je posetila letos večina naših Tržaških Slovenskih letoviščarjev Slovenske kraje,

med temi tudi divne Zilske Planine. Podružnica, ki šteje 207 članov, je bila zastopana tudi na vseh večjih narodnih prireditvah, dalje pri otvoritvi Frischaufovega Doma, Koče v Koritnici itd. itd. — Poročilo se spominja s hvaležnostjo Tržaške posojilnice in hranilnice ter Jadranske banke za podporo ter dalje vsega Slovenskega časopisja, zlasti »Eдинosti«, ki je vedno radovoljno odpirala svoje predaie društvenim vestem. Z vznešenim pozivom se obrača konečno do vseh z željo, da bi podružnica vsikdar združevala po pisanih lokah in solčnih višinah vsa srca Slovenskih planincev; saj nikdo ne more nuditi onega, kar nudi veličastna priroda. —

Poročilo tajnika je bilo z odobravanjem sprejeto. — Temu je sledilo poročilo blagajnika g. Jos. Zwitterja, ki je bilo enoglasno odobreno. (Rač. zaključek je bil izročen Osrednjemu odboru.)

O »Divaški Vilenici« in njeni upravi je poročal odbornik in njen upravitelj g. Ivan Bandel. Iz poročila posnamemo, da obisk te jame, v kojem so se izvršila tudi v preteklem letu razna dela, vedno bolj napreduje. Obiskana je bila od Slovencev, Čehov, Nemcev, Italijanov, Francozov, Angležev, izmed kojih so zlasti zadnji vpisali v spominsko knjigo vznešene besede in spomine o vtisu, ki jim ga je nudil ta čarobni podzemski dom. — Poročilo je bilo z zahvalo odobreno. — Tudi o orjaški Slivarski jami »Dimnice« nam je podal njen upraviitelj g. Jos. Hočevnar zanimivo sliko. Očrtal nam je veličasten vhod in težkoče, s kojimi se je bilo boriti pri delu, ter omenjal načrt, ki se je pred kratkim izvršil za zgradbo potov, steza, prehodov itd. Jama je veličastna; ako bodo pripomočki ugodni, se bode en del v kratkem otvoril širjemu posetu.

Tudi to poročilo je bilo z odobravanjem sprejeto. Nato se je vršila volitev novega odbora za triletno dobo. Nekateri naši vrli planinci so se hoteli posloviti odboru, vendar je konečno zmagala volja vseh in voljeni so per acclamationem: Načelnik: Dr. Matej Pretner, namestnik: Jos. Hočevnar, tajnik: Miroslav Pretner, blagajnik: Jos. Zwitter in odbornik: Ivan Bandel. Z ozirom na planinski ples, ki se ima prihodnje leto vršiti, se je odbor pomnožil in so bili voljeni sledeči zaupniki: Edmund Bevc, Josip Cvek, Slavoj Dimnik, Kristjan Pertot, Ernst Pegan, M. Stepančič, Iv. Hmelak in ing. I. Skoberne. Za Divačo: Viktor Magajna, za Shoje: Edvard Bubnič.

Ko so bili sprejeti še nekateri predlogi in nasveti, tičoči se napredka društva, je načelnik zaključil shod ter z iskrenimi besedami pozdravil došle deželne poslance, ki so bili radi nujnega narodnega posla zadržani, a so vendar prihiteli ter pokazali ljubav do Slov. Plan. Društva in do naše lepe Slovenske zemlje. — (O ostalih občnih zborih poročamo prihodnjic *Ured.*)

Občni zbor Osrednjega društva S. P. D. se vrši dne 13. aprila t. l. od 8. ure dalje v »Narodnem Domu« v Ljubljani z običajnim sporedom.

Umrl je gospod Dragotin Kotnik, tovarnar na Verdu, ki je bil mnogo let zvest član Osrednjega društva, in g. prof. Zelenik v Ptuj, član Podravske podružnice.

Novi člani. — Osrednjega društva: a) Ustanovna člana: gg. Ivan Kilar, c. kr. davčni oficijal, in Vinko Zorčič, trgovec, oba v Ljubljani. b) redni člani: gg. Filip Peterlin, posest. in trgovec, Vida Picek, trg. hči, oba v Ribnici; Ivan Ogorelec ml., tehnik, Josipina Podkrajšek, trgovka, Fran Hodel, notar. uradnik, vsi v Ljubljani; Anton Bojec, c. kr. geometer v Vipavi; Lovro Bratuš, posestnik v Petelincah pri Postojni; Anton Suša, trgovec v

Senožečah; Josip Dekleva, trgovec, Ivan Ogrizek, posestnik, oba v Orehku pri Postojni; Miroslav Ambrožič, gostilničar, dr. Emil Vošek, okrožni zdravnik, Andrej Sojer, posestnik in gostilničar, vsi v Postojni; Matija Pelan, posestnik v Studenem pri Postojni; Franc Kavčič, posestnik, Ivan Rudolf nadučitelj in posest., Fran Premerl, posest., Ciril Premerl, vseuč., vsi v Št. Vidu pri Postojni.

Cerkljanske podružnice: Kabaj Vladimir, c. kr. finančni stražnik, B. P., dijak, Obid Franc, pasar, (v Cerknem); Kemperle Simon, gostilničar in trgovec v Hudi Južni; Perko Rudolf, učitelj v Jagrščeh; Trdan Stanislav, učitelj v Ravnih; Bras Josip, c. kr. finančni respicijent v Sežani.

Idrijske podružnice: Štefan pl. Premerstein, posest. sin, Vekoslav Kobal, posestnik, dr. Niko Omersa, c. kr. profesor, vsi v Idriji.

Kamniške podružnice: Müller Anton, vinotržec v Domžalah.

Koroške podružnice: Ladko Bavdek, bančni uradnik, dr. Anton Gosak, odvet, kand., dr. Rok Jesenko, odvet. kand., Ivan Kolenc, tehnični vodja Mohorjeve tiskarne. dr. Štefan Rajh, odvet. kandidat, dr. Marko Stajnk, odvet. kandidat, Ludovik Schöff, uradnik Zadrुžne zveze, Goleš Ivan, podbarski mojster, vsi v Celovcu; Kuhar Ivan, orglarski mojster v Zakamnu; Dragasnik Ivan, župnik Kostanje; Janez Užnik, župan v Selcah.

Kranjske podružnice: Anton Adamič, trgovec in posestnik, Mici Adamič, trg. soproga, Zora Lampret, tiskarn. soproga, vsi v Kranju.

Litijske podružnice: Alfred Dolling, ravnatelj topilnice, Ivan Mešek, c. kr. davčni praktikant, oba v Litiji; Josip Hutter, c. in kr. nadporočnik v Trebinju (Hercegovina); Ljudevit Stiasny, c. kr. okrajni šolski nadzornik v Krškem.

Podravske podružnice: Ivan Črnež, učitelj, Globoko; Franc Pišek, pos. taj., Vojko Arko, mag. farm., oba v Mariboru; Milko Jerše, učit. v Ormožu.

Posavske podružnice: Franc Osel, želez. asistent v Rajhenburgu; Franc Simončič, veleposestnik, Krist. Starkl, trgovec, oba v Sevnici.

Savinjske podružnice: Ivan Malinger, dimn. mojster v Braslovcah. Selške podružnice: Franc Potokar, župnik, Besnica.

Tržaške podružnice: Dr. Vekoslav Gustin, c. kr. polic. kom., Franc Popatnik, trg., Franc Millonig, trg., Franc Primc, trgovec, B. L., dijak, vsi v Trstu; Ivan Arhar, postajenač., Divača; dr. Ivan Vrčon, c. kr. okrož. zdravnik, Sežana.

Izstopivši člani. — Po sklepu osrednjega odbora se bodo zaradi potrebnega pregleda v gibanju članov objavljala tudi imena izstopivših članov; častite podružnice S. P. D. naj torej prijavljajo tudi te člane. — Izstopili so:

Iz Osrednjega društva: gg. Anton Aškerc, Benedikt I. S., Anton Buković, Mirko Češnik, dr. Josip Furlan, Antonija Gogola, dr. Emil Stare, Anton Schwaiger, Makso Zinnauer, vsi v Ljubljani.

Iz Kamniške podružnice: Edvard Hajek, Ana Herman, Anton Mayer, vsi v Kamniku.

Iz Koroške podružnice: Josip Stuhec iz Celovca.

Iz Tržaške podružnice: g. Evelina Valentič.

Vsebina: — Janko Mlakar: Po visokih Alpah in nizki Lombardiji. (Str. 69.) — A. Cilenšek in Fr. Jesih: Marmolata. (Str. 72.) — Radivoj Peterlin: Finsko, dežela tisoč jezer. (Str. 76.) — Slojstvo: Stenski zemljevid vojvodine Kranjske z deli obmejnih pokrajin, Vojvodina Koroška (Str. 80.), „Die Tropfstein- und Wasserhöhte Dimnice bei Markovščina“ (Str. 83.) — Naše slike: Bovški Grintavec, Turska Gora in Rinka (Str. 83.) — Obzor: V. planinski ples (Str. 83.), Najvišji turist, Koledar „Slov. Plan. Društva“ (Str. 84.) — Društveni vestnik: Darila (Str. 84.), Podpore, Občni zbori (Idrijske podruž. str. 85, Podravske podruž. str. 86, Kamniške podr., Kranjske podr. str. 87, Tržaške podr. str. 90.), Občni zbor osrednjega društva S. P. D. Umrli člani, Novi člani (Str. 91.), Izstopivši člani (Str. 92.)

Urednik dr. Jos. Tomišek. — Izdaja in zalaga „Slov. Pl. Društvo“. — Tisk J. Blasnikov v Ljubljani.